

РОМАН СКИБА

ТЕЛЕФОННИЙ
БУДДА

РОМАН СКИБА

ТЕЛЕФОННИЙ БУДДА

ЗІБРАНЕ У ДВОХ ТОМАХ

ТОМ II

Зоря Аркада
Одіссея – 2000
Погода для некурців

Електрокнига
«Колесо»
2013

Літредагування, коректура: Ірина Новіцька
Верстка: Володимир Барановський
Видання оформлене живописом Івана Проціва

Скиба Р.

Телефонний Будда: зібране у двох томах. – Том II. – К.:
Електрокнига; Л.: Колесо, 2013. – 140с.: іл.

У другий том зібраного видання Романа Скиби ввійшли
поезії, створені від 1995-го року по 2013-й.

ISBN 978-966-2527-25-4

ISBN 978-617-7026-12-8-PDF

© Скиба Р., 2013
Проців І., 2013
Електрокнига, 2013
Колесо, 2013

З М І С Т

Книга ЗОРЯ АРКАДА

Той, хто повернеться

«Сонце скло у шпарку...»	11
«Я пам'ятав усе своє майбутнє...»	12
ВЕЧІРНЄ	13
СОБАЧЕ МІСТО	14
«Це снилося Булгакову і Кафці...»	15
ДИПТИХ БЕЗ НАЗВИ	16
ІСТОРІЯ ОДНІЄЇ НЕПРАВДИ	18
«Повертається плазма...»	19
«Ти ще був зворушливий, мов котик...»	20
«Як навчишся світлішати ликом...»	21
ВЕЗУВІЙ. СУТІНКИ	22
«Там, де щойно сльоза протекла...»	23
ОПАЛЬНИЙ КОРОЛЬ	24

Життя і нежить

«Трісло сонце, липке, як персик...»	27
«Вологий вуж ковзне поміж стопами...»	28
«Нав'язло черепашок і намулу...»	29
«На вашім волоссі зійшла роса...»	30
«Кінь заіржав. І виблиски червоні...»	31
«Сутінний блиск небезпечної бритви...»	32
«Квилить потороча...»	33
«Помічник машиніста – п'яний...»	34
«Пронизані жалом...»	35
«Король Артур ударить по щиту...»	36
«Вулиці вмирають...»	37
ВЕРШНИЦІ	38

«Пірнув поміж хмар і торкнувся місяця...»	39
«Не бійся самотності в чорному лісі...»	40
«А коли у пустелі у них закінчувалася вода...»	41
«Страх не надто Вам личить, принцесо...»	42
«Щось наче звук із потаємним змістом...»	43
«Встань з піску. Лицем до океану...»	44
«Північ на небі – затемнення сонця...»	45
«Вужами пахнуть лопушані нетрища...»	46

Книга ОДІССЕЯ – 2000

Світом пошепки

ОДІССЕЯ – 2000	51
«Кагор плескоче на площі Ринок...»	53
«Із волосся нашого зроблено перуки...»	54
СКРЕКОСТРОФИ	55
АЛЬБА	56
«... І я піду саманою в лісі...»	57
ЦЕРЕМОНІЯ ОЧІКУВАННЯ	58
«Ти ж день, а я тиждень...»	59
ТІЙ, ЩО САМА	60
«Примари зим – омана зорова...»	61
«Нема трамваю, а блукати – гріх...»	62
«Відцвіли у дорогу яблуні...»	63
«Я був темний, як сніг навесні...»	64

Біле з відтінками

БІЛЧИН ЛІС	67
СМЕРТНИК	68
ТРАНСПОРТНА СОНАТА	69
«Знай (а краще не знай)...»	70
КОТЯЧИЙ НЕВРОЗ	71

ДИВАЦЬКА СОНАТА	72
NOTA BENE	73
ДВА ОПІВНАВІРШІ	74

Половина п'ятої

ДРАКОН	77
«Дві зорі, пурпурові й пінні...»	78
«А сьогодні всю ніч не спати вам...»	79
«Це я, королево. Пізнали? Той самий...»	80
«Полетимо. Ходім, мала, ходім...»	81
ДВАДЦЯТЬ КРАПЕЛЬ ВАЛЕРІЇ	82
МУДРЕ, КИТАЙСЬКЕ	84
«Цоки-цоки, білий сніг...»	85
САМОЗВАНЕЦЬ INCOGNITO	86

Діонісії

ІДИЛІЯ	89
ГОНЧАР І СТАРІСТЬ	90
ІЗ СЕРВЕТКОВОЇ ЛІРИКИ	91
САТИРИКОН	93
ЕНЕЙ	94
«Курличте, курличте, човни крутодзьобі...»	95
АЛКОРИТМІЯ	96

Яблуневий Апокаліпсис

ЯБЛУНЕВИЙ АПОКАЛІПСИС	99
«Повня і повинь. Квильть чортівня...»	100
ЗВІР	101
АНТИКА	102
ДВОЄ	103
ПРОЩЕННЯ КАЇНА	104
ВЕЧЕРЯ	105

БЕЗКОШТОВНИЙ ПРОЇЗД, АБО МІСТЕРІЯ ПІДЗЕМКИ	106
ДЕМІУРГІЯ	107
«Стали вітри вихрестими...»	108
АПОКАЛІПСИС-2	109
ПІСНЯ РИБАРЯ	110
СВАТАННЯ ДО КНЯЖНИ, АБО ПОЦІЛАННЯ В ЯБЛУКО	111
ПЕРЕДЧУТТЯ ІТАКИ	112

Книга ПОГОДА ДЛЯ НЕКУРЦІВ

Nevicata

NEVICATA ДЛЯ ДЖУЛІЇ	117
ДИЛІЖАНС	118
«В цих вікнах крига, а не скло...»	119
ТА, ЩО ПОРУЧ	120
«А ти все не з'являєшся, Маріє...»	121
НАВІГАТОР	122
ПРИБЛУДНЕ	123
«У пістолі відсирів порох...»	124

Прогноз на вчора

ПИСЕМНИЙ РАРИТЕТ	127
НАТУРА	128
«Взагалі ні про що не йдеться...»	129
МІСТЕРІЯ З ЖУКОМ	130
«Давно ягнятам світ народжено...»	131
ІНОХОДНЕ	132
«Голос надричний...»	133
МІСЦЕ	134
«Віриш у Завтра...»	135
MILITARY	136
«Осінь – сутінки року, а сутінки – осінь дня...»	137
ЗАМАЛЬОВКА ВОГКИМ ТЮТЮНОМ	138

Книга
ЗОРЯ АРКАДА

ТОЙ, ХТО ПОВЕРНЕТЬСЯ

Сонце стекло у шпарку.
Темно, хоч в око стрель.
Ходить по древнім парку
Чокнутий менестрель.
Рве золоті ранети.
Топче нетлінний прах.
Киньте йому монету,
Срібну, як Божий Страх.
Знову земля і небо
Зшиті косим дощем.
– Що тобі, хлопче, треба?
Може, подати ще? –
Ставить кущам підніжки,
Гладить реп'ях густий...
Вистав, бідаче, ріжки,
Бороду відпусти.
Тчуть павуки тенета
На чотирьох вітрах.
Тане в руці монета.
Скапує Божий Страх...

Я пам'ятав усе своє майбутнє.
В каретній збруї пріли скакуни.
Та каркнув ворон. Каркнув на розпутті.
І стало все далеким, як вони...
Зоря Полин, похована в долині,
По ночах проростає із землі...
І йдуть листи від тих, що вже невинні, –
Лаури, Беатріче, Наталі...

ВЕЧІРНЄ

Тьмяно проступить в небі тугім
Кров королів крізь обрій.
Бачите замок? Чуєте грім?
Плескайте, люди добрі...
В надрах підвалів тисячі літ
Дихають очі сірі...
Блимають нетлі. Скапує лід.
Буде і вам по вірі...
Стихне у вухах дзенькіт рапір,
Рипне петля на брамі.
– Дайте цигарку, пане Шекспір.
– Вибачте, ми у храмі...

СОБАЧЕ МІСТО

Знову четвер у Собачому місті.
Зливи рясні...
Ти дочекаєшся доброї вісті
Аж навесні.
Ходять по вулицях сеттери й доги –
Протяг із морд.
Блиском волосся твого нерудого
Бавиться Норд.
Гладь їх, не бійся, цей дощ високосний
Теж на їх честь.
Що з них лишилося – шкіра та кості,
Очі та шерсть...
В тебе ж лишився перстеник з рубіном.
Сильною будь.
Камінь темнішає – площею Біма
Гицлі ідуть...

Це снилося Булгакову і Кафці,
Це сниться у лункій несуеті
Усім, хто спить на задубілій лавці,
Фарбованій вночі під заметіль.
Коли кричать сичі в міському парку,
Коли фонтан, що років сто як згас,
В підземному своєму закамарку
Клекоче, пробиваючись крізь час, –
На світло площ виходять танцівниці
З-поза дерев та з потаємних брам
І, юні, безодежні й білолиці,
Лягають під колеса шоферам...

ДИПТИХ БЕЗ НАЗВИ

Сміх чи картина
Пензлем по диму –
Біла калина
Неопалима.
Яра і дика,
Свячена криком.
Всім на розраду
Вистачить яду...
...Ти, перехожий
Із Риму до Сочі,
Небонько Боже
Насунеш на очі.
Аби зіниці
Ущент не роз'їла
Та, що іскриться,
Жалячи білим...
...Ти, подорожній
Від Сяну до Дону!
Гаман порожній –
Краще додому,
Хай у безмежжя
Кане, відлине
Радість ведмежа –
Біла калина...

А у пустелі
 Барви пастелі.
 Пустеля мальована
 Кров'ю по стелі.
 Вічність барханна
 Згадує хана.
 Тільки левиця
 Лежить бездиханна.
 Впасти – не впасти –
 Що в нашій власті?..
 Вбито левицю
 Списом гривастим.
 Молиться челядь,
 Кається челядь –
 В диких пустелях
 Постіль не стелять.
 Змії зоміли.
 Виють Сивілли.
 Авта розбито.
 Спалено вілли.
 Куля провидцю
 Влучить в правицю:
 Всі на коліна –
 Вбито левицю.

ІСТОРІЯ ОДНІЄЇ НЕПРАВДИ

Казали, швидше б камінь спопелів,
Осипалися гори й перевали,
Аніж вони відступляться від слів,
З якими меч на площі цілували.
Тож вірили їм юні і старі...
Не тліла твердь. Були незрушні гори,
І знали тільки злякані щурі,
Коли німий Везувій заговорить.

Іринці Старовойт

Повертається плазма
У жерла загаслих вулканів.
Евкаліптові стебла
З розколотих тягнуться пнів.
В потойбіччі – гроза,
І слони повстають бездиханні
І трублять на горі –
І той поклик не схожий на гнів.
Хай по їхніх шляхах
Безтурботно деркочуть машини.
Хай по їхніх шляхах
Вже бруківка давно проросла.
Що тим мертвим слонам –
Їм би тільки зійти із вершини.
І шукати за хоботом
Шлях до свого джерела...

Ти ще був зворушливий, мов котик,
Ти ще був дряпучий, ніби кіт.
Різко реагуючи на дотик,
Ти мовчав на цілий білий світ.
Люди повз проходили не часто,
Та спинявся кожен, хто ішов:
Он для цих ти – іграшка пухнаста,
А для того – добрий мишолов...
Хтось один лиш здогадався, хто ти,
Хтось один сказав тобі: “Привіт”.
От і все. Доведено: не котик.
Справді: ну який із тебе кіт?..

Як навчишся світлішати ликом,
Не сахаючись людності площ, –
Усміхнешся і станеш великим,
Усміхнешся і станеш, як дощ.
Коли вимрієш в небі лелеку
І рвонешся за ним навздогін, –
Усміхнешся і станеш далеким,
Усміхнешся і станеш, як він.
І коли за сліпучою гранню
Схаменешся: земля – не твоя, –
Заридаєш і станеш останнім,
Усміхнешся і станеш, як я.

ВЕЗУВІЙ. СУТІНКИ

А Везувію сниться і досі,
Що він вибухає.
Він пітніє і стогне.
Важкий цей античний сон.
Знов драконячі крила
Шумлять над припишклим краєм,
Знову шквалом вогненним
Раптово стає мусон.
– Вже чорніє на Сході.
Вернись, моє Біле Місто.
Я лиш вижухла тінь
Від твоїх некамінних стін.
Та гуде моя кров,
Високосна й туга, як тісто,
І у мозку моєму
Шаліє верховний дзвін.
Над тобою століття
Давно вже не мають власти.
Ти зринаєш щоночі
І танеш, як перший сніг.
І тоді я реву,
І мій попіл не може впасти.
Покаянний і теплий –
Упасти до Божих ніг.

Там, де щойно сльоза протекла,
Проростає непрошений іній.
Не ікони – лише дзеркала́
Збережуть недовершеність ліній.
Жовкне час, мов осінній листок
По той бік від законів природи:
Динозаври, поставши з кісток,
Як свої, по майбутньому бродять...
Ти про це ані духом, ні сном,
Та нічим би тебе не злякали
Епізоди німого кіно,
Що застигли на плесі Байкалу.
Хай лиш дзвони зіллються в басях –
І, озерні тривожачи надра,
У проекції на небеса
Замигтять несповільнені кадри...

ОПАЛЬНИЙ КОРОЛЬ

На дощі миють зброю римляни.
Коні казяться без стремен.
Не кажи мені мого імені.
Безіменних стріла не йме.
Я помóлюся перед каменем.
І, незримий у світлі дня,
По альпійським хребті поламанім
Поміж хмар піду навмання...
Заворожений, остережений
Від вогню і печерних змій,
Я заставами прибережними
Проберуся у замок мій.
Я зачіню усі віконниці.
Я підніму усі мости.
Хай арфістки-вогнепоклонниці
Збудять гімнів моїх мотив.
І поллється вино, як з вимені.
Сорок стад піде на рожен.
Лиш стражденного сво́го імені
Я не зможу згадати вже...

ЖИТТЯ І НЕЖИТЬ

Трісло сонце, липке, як персик.
Віщий полудень ще трива.
Я не хочу вертатись першим,
Бо із перших росте трава.
Свердлить землю стебло муруге.
Ходять коні небесним тлом.
Я не хочу вертатись другим,
Бо на других кладуть сідло.
Дикий пух на моїм волоссі
Вщент поважчав і порудів.
Я не хочу вертатись зовсім.
Я боюся своїх слідів.
Древнє дерево стрімке, як першинг,
Тільки гілка одна крива.
Що ж вертатися, як не першим?
А із перших росте трава...

Вологий вуж ковзне поміж стопами,
І ти, щоб довести відсутність меж,
Ітимеш неазовськими степами,
Допоки під Азовом не впадеш.
Ти питимеш взахлин ґрунтові води,
І, вже коли забудеш, хто ти є,
Зросте із надр Калін безбородий
І воронів на тебе нацькує.
Ховатимеш лице у сизі стерні.
Стікатимеш кривавими слізьми.
А жінка, до котрої ти не вернеш,
Чекати буде тільки до зими.
Згадай її, коли в імлі урочій,
За слідом перелітного куща,
Прийде Сірко по свої сірі очі,
Що ти колись у нього позичав...

Нав'язло черепашок і намулу
В зубах у сталактитових печер.
Прожектор згас, але стару акулу
Його душа ще сліпить і пече...
Снують якісь почварки всюдисутні –
Ловити б їх, таких, на мотиля...
А ми спимо у затишній каюті
Потопленого штормом корабля.

На вашім волоссі зійшла роса,
А в небі, що сниться старому ксьондзу,
Хтось палить фірмову цигарку “Сан”,
Що у перекладі значить “Сонце”.
Покірний п’яти часовим поясам,
Засну в літаку, а прокинувся в Леті.
В цих хвилях холодних рятуйся сам.
Нема ні Харона в їх піннім плетиві.
Дістанься до дна. Адже дно – земля.
Вчепися у неї. Вгризися в неї.
Земля захистить, тільки не вимовляй
Тих слів, що шептали уста Енеєві.
Повіки стули – і знайдешся там,
Де крила розкидав покійний лайнер,
Де, вщент очманіле від сотні травм,
Живе твоє тіло благим волає...
Прийдуть самаряни – чалма в чалму.
І в небі, де всім має стати місця,
Хтось чирком запалить цигарку “Мун”,
Що у перекладі значить “Місяць”.

Кінь заіржав. І виблиски червоні
Знівечили відкрити душу тьми.
Чи то сезонний переліт драконів,
Чи то і не народжувались ми...
Бо, глухнучи від реву древніх течій,
Ослаблі перед покликом Стожар,
Ми канули, розвіялись у вечір,
Як привиди, як спогади, мов жарт...

Сутінний блиск небезпечної бритви,
Шелест артерій в гарячій воді.
Це не приплив – не збивайтеся з ритму.
Вітер озонний і чайки руді.
Ти, що зуміла забути усе це,
Ти, що проліла на сукню бордо,
Вбита в Парижі поглядом в серце,
Перелітаєш французький кордон.
Бігають небом нагі амазонки.
Ти їх не бачиш, бо хмари густі.
Є десь будинок, де в вікнах вазонки,
Де можна жити лиш на самоті.
Ти робиш кола у піннім повітрі.
Ти опускаєшся просто на дах.
І розтікається, мов на палітрі,
Тінь твоя хижа в семи кольорах.
Хочеш – зроби собі шрамик на спомин.
Хочеш – цілуй цю розпечену мідь.
Он же той самий облуплений комин...
Сажа, незаймана кілька століть.
Кинь туди прутик відцвілої рути.
Вродиться іскорка, дим заснує.
Попільний смерч твоє тіло закрутить,
Взявши у спадок імення твоє.
В надрах легенних фаготи й гітари
Вибухнуть вальсом, зіллються у гімн.
Глянеш – а поруч, на країчку хмари,
Знишло стоять амазонки нагі.

Квильть потороча –
Сутінки пророчить.
Хочеш – глянь їй в очі,
А втім...
Годі на сьогодні.
Небо кровоточить.
Небо кровоточить.
Ходім.
Хай коти голодні
В бур'янах городніх
Щось незримо ловлять
Навскач.
Годі на сьогодні.
Годі на сьогодні.
Годі на сьогодні.
Пробач.

Помічник машиніста – п'яний.
Вимкнув світло і творить вірш.
Хтось підступно зрива стоп-крани –
В люду розуму ні на гріш.
Ліс вростає у мегаполіс...
Жаль, що тіло стає тісним...
Ні, не знаю, куди цей поїзд.
Не у ньому ж я, а під ним...

Пронизані жалом,
Оживлені жалем,
Окресляться тіні
В летючій золі.
Удариш об камінь
Мечем Дюрандалем,
І бризне із каменя
Крівця землі.
– Не треба, то ж сонце
На білому лезі...
Побійтеся Сонця.
Не руште коня...
Бо ликом поліської
Відьми Олесі
Проступить на озері
Сутінок дня.
– Покинь свою зброю,
І щит, і обручку,
Напийся вина
Зі святої ріки...
Хай ті, що забуті,
Завиють на кручах.
Хай дмухне з галактики
Вітер різкий...
І звідкись долине
Стріла-жалібниця.
І холодно блисне
Протята броня.
– Куди ж ти, мій коню?
Вернися, вернися...
Побійтеся Сонця.
Не руште коня.

*Це, знаєш, сцена, сажі і кармин.
Тут треба вміти гарно помирати...*

Ліда Мельник

Король Артур ударить по щиту.
Суперники розділяться попарно...
А це турнір. Це, знаєш, третій тур.
Тут, кажуть, помирати треба гарно.
Здіймеш свій меч і ступиш у сльоту.
І дама серця, шко́да, що не тво́го,
Хустинку кине на промилість Бога,
І ти її впіймаєш на льоту.
Суперник твій, на жаль, не Ланселот.
Дзвін не зірветься з ближньої дзвіниці,
Коли ти виб'єш меч з його десниці
І щит його позбавиш позолот.
Втім, зареве юрба, ввійшовши в смак,
І страж не вгледить тіні з арбалетом...
Здригнешся мовчки і відчуєш, як
Твою трахею заливає Лета.
Ти й не збагнеш: вода це чи вогонь.
А через років сто тобі насниться,
Як дама серця, хоч і не твого,
Хустинкою вкрива тобі зіниці...

За мотивами Юрія Литвина

Вулиці вмирають.
Чорно і пречисто.
Більше не боятись їм мітли...
Чи були ви містом?
Чи були ви Містом?
Як же так – ви містом не були?!.
Пси підземні бродять
Метрополітеном.
Холодом їм віє із очей.
І нічним неонам
Щось на серці темно...
Мабуть, за природою речей...
Обірвалась нитка.
Відьмине намисто...
На печаль. На блідість. На пургу...
Хтось лишився містом.
Хтось лишився Містом.
Просто попелищем на снігу.

ВЕРШНИЦІ

В часи осінньої повні,
В часи нічних деревотрусів
Ти звикнеш спати на коні,
Бо сон безпечний тільки в русі.
Тобі світитиме Амбер,
Щоб той, чиї зіниці ярі,
Народжену в Шато-Гаярі,
Не переслідував тебе.
Ти напинатимеш свій лук,
Допоки зволить засторога,
Допоки герб Єдинорога
Ще гоїть шрами від розлук.
І, може, десь по сьомім дні,
В чийсь обителі пустельній,
Незафіксований пастеллю,
Твій образ зрине на стіні...

Пірнув поміж хмар і торкнувся місяця...
Місяць заворушився,
Бо виявився медузою.
Небо і море сплутати –
Треба ж уміти!
Та проститься мені неувважність,
Адже я через мить захлинуся
І отримаю статус потопельника...
Хтось покладе на хвилі вінок і скаже:
“Най вода йому буде небом...”»

Не бійся самотності в чорному лісі.
Коли ти безпомічний – ти святий.
Коли ти святий – ти невразимий.
Не бійся самотності в чорному лісі.

А коли у пустелі у них закінчувалася вода –
Вони вбивали верблюдів і пили їхню кров.
Потім усім їм снилася
Ворона у німбі місяця,
Що криком лихим заходилась
На гілці сухого дерева...
І вранці не відпускали їх
Червоні її зіниці,
І спрага ще більше мучила...
Так вони ставали собою...

Страх не надто Вам личить, принцесо...
Ті, що виють під стінами замку,
Не прорвуться у Ваші покої...
Та якщо перепони здолають,
Примудрившись уникнути пасток,
І сторожа, не звідавши бою,
Перед ними розсиплеться врозтіч, –
Ті, що Вашим очам себе являть,
Тільки власною впояться кров'ю...
Мої кігті та ікла, принцесо,
Незрівнянно гостріші за їхні...

Щось наче звук із потаємним змістом
Простромить вухо, не змінивши кут...
Та цить же ви! Хурделиця над містом!
Розчахніть вікна – я уже не тут...
Лапате віхтя опаде на небо,
Свічки обліпить Божі і стече.
Ось режисер... Він фільм знімав для себе.
У нього сльози в кутиках очей...
Зелене світло душам перелітним!
Ніхто не тать – життя крихке, мов скло.
А я ж і незумисне взагалі-то:
Стріляв по тіні – руку повело...

Встань з піску. Лицем до океану.
Шурхіт крові в скронях – шурхіт хвиль.
Ти мав землю, а на ній – кохану.
То згадай їх ще раз і заквиль...
Пробіжися смугою припливу.
Намасти на п'яти цей лиман.
Ти ж не вмієш викликати зливу,
Та потреби в цьому і нема.
Спогади пожертвуєш Еребу.
Рветься вже із якоря “Арго”...
Доти ж і тривати буде небо,
Доки ти вдихатимеш його.

Північ на небі – затемнення сонця.
Холод котячий – Господня кара.
Ангел літає без охоронця.
Кожен сто перший – йому не пара.
Над хмарочосами – хмари стадами.
Вежі Пізанські душами кривлять.
Між Тір-на-Ногтом і Нотр-Дамом
Ангел обтрушує мокрі крила.
Цього достатньо, щоб стати прозорим
І зрозуміти, що час – не лікар.
Ангел у темряві слабне зором
І опускає важкі повіки.
Спати в польоті – справа остання.
Ангел щипає себе за руку.
І зауважує стале зростання
Шпилів соборних над рівнем бруку.
Тут небезпечно літати задурно.
В крапці zenіту пропалена хмара.
Сонце виходить з тяжіння Сатурна,
Сонце чекає свого Ікара...

Вужами пахнуть лопушані нетрища.
Так тісно на тополях омелі...
Бо омела – то перекотинебо, що
Позастрягало звечора в гіллі.
Теплом озимим крізь діру озонову
Так щиро тягне, що аж кров із вух...
А я тут є. Я – привид у червоному.
Проходячи, знімайте капелюх.
Кричать коти міськими діалектами.
Кричать коти – їх більше, ніж мене.
Вмирати легко. І літати легко так...
Тяжіння нині надто неземне.
У небесах там є одна провінція...
Вона для тих, кому земля мала.
Тож задирайте голови й дивіться, як
Над кронами витає омела...

Книга
ОДІССЕЯ – 2000

СВІТОМ ПОШЕПКИ

ОДІССЕЯ – 2000

Хто прокинеться першим,
збагне, що вертатись – клопіт.
Пирсне сонце піщане –
персти опечуть боги.
Скільки виросло скель тут,
відколи нема циклопів, –
А отари ще й досі
пасуться край їх могил...
Піт визлочує руна –
в них душно овечим душам.
Сходять кров'ю графіті
на стінах святих печер.
То гора найстаріша
спокутує гріх пастуший –
Сиза лава прокази
у венах її тече.
А сюди ж не літатимуть
навіть поштові собаки...
Мед змобільніє в сотах –
ну от і кінець зв'язку...
Дев'ять грамів до неба.
Один океан до Ітаки.
Нам, тверезим від спеки,
ліпити її з піску.
Нам вслухатись по ночах,
як риби померлі квилять,
Як тайфунами марить
зіпсований наш приймач,

І крізь гуркіт припливу,
на зовсім короткій хвилі,
Досягає ефіру
сирен прибережних плач...
Це життя виліковне,
як нежить від ворсу вовни.
Пиймо вина джерельні,
змиваймо з облич іржу...
Проминають ягнята –
лишаються тільки овни.
Ми їх обрані стригти.
Бо й вічних колись стрижуть...

Кагор плескоче на площі Ринок.
Ось кий та вузлик тобі в дорогу.
Хай добрі духи поштових скриньок
Листи уголос читають Богу.
За маяками, котрі не кличуть,
Крокуй по колу на всі чотири,
Втирай в прозоре своє обличчя
Дощу досвітнього штрих-пунктири.
І на четвертій годині втоми
Тебе зупинять волхви похилі –
Побудь їм внуком і впевнись в тому,
Що розумієш по-суахілі.
Ти цю бруківку топтав віками.
Тепер її цілувати треба,
Аби знайти поміж неї камінь,
Що уподобить цей світ до тебе.
Віддай свій вузлик бродячим левам,
Лиш обережно – вони ж голодні...
Якщо у місті є Королева,
Вона чекає тебе сьогодні.

Із волосся нашого зроблено перуки,
З біографій наших списано томи.
Провідниця чаєм обпікає руки.
У м'якому сьомому їдемо не ми.
В цих вокзальних вивісок так багато значень.
Тір-на-Ногт за вікнами. В тамбурі – курці.
Всі борги несплачені ангели оплачують,
Згідно з павутинкою на твоїй руці.
Павутинка видима, хоч рука прозора.
Ми відсутні в сутінках дзеркала СВ.
Тір-На-Ногт за вікнами – мряка неозора,
Де з початку вічності хтось за нас живе.
Ми відсутні в сутінках. Їм же і тотожні.
Ложечка у склянці відбиває такт.
Депортуй на землю нас, поїздовий боже,
Згідно із прописками в наших паспортах.

СКРЕКОСТРОФИ

Новин на хвості у сороки повно.
Усюди була – не була в Парижі ще.
На весну зайці поміняли вовну,
Зайчихи – зайців, а відтак – і прізвища.
Париж, як і Рим, – най їм *vita longa*!
Там скрізь: то коралик, то шмат калачика...
Можливо, подібні вони на Лондон,
Якого, по правді, я теж не бачила.
Зате я в Московії кашу варила.
Кому не дала – то про це облишимо
(Бо мала я в дзьобі усіх безкрилих,
Що повзають, скачуть і ходять пішими).
Погляньте на мишу: кумедна – онде...
До нірки й до смерті їй кроки лічені.
Та вуж вузьколюбий згорнувся в рондо:
Не здатен, роззява, прийняти рішення.
Коли за оці запальні промови
Здобуду чесно почесну пенсію,
Скажу головне вам: “Буття умовне!
Умовні навіть мої сентенції ...”

АЛЬБА

Забулькав чайник – Аврора згасла.
Достиг сніданок – а Ви ще мертві.
Канাপка впала до неба маслом,
Бо що канапці закони Мерфі...
На вибір кава чи склянка соку.
Собаки Ваші вам лижуть скроні.
Хто Вам художник – той вже висо́ко.
А ті, хто поруч, – усі сторонні.
Пульсують тіні. Прокиньтесь, пані!
Ваш профіль глибшає на портреті.
Ковтнули голос півні парканні,
Забувши, зайві вони чи треті.
Не бійтесь, пані, – Ваш ангел з Вами...
Пролийте каву на жертву ранку...
І, ледь торкнувши віконні рами,
Зефірний трепет пройме фіранку.

... І я піду саманою в ліси,
Де конюшини з пахощами спецій,
Де ягоди, зачаті від роси,
Під сонцем, що пульсує, наче серце...
І ти колись без суєти і слів
Приймеш мене у тридесятім царстві.
А пастирі, вони ж також не злі.
Все зрозуміють. І пояснять пастві.
Тоді я їм повірю і прощу...
Та нині – час побути безіменним...
І що мені в дорозі до дощу?
А на привалах що йому до мене...

ЦЕРЕМОНІЯ ОЧІКУВАННЯ

Вже сьома за десять.
А рівно на сьому
До мене на чай хтось
Повинен прийти.
Когось я запрошував
Сім років тому –
Чи в тисячній справі,
Чи так, без мети.
А чи не тебе? –
Що ночами і досі
Пульсує у скронях
Імення твоє...
Вже сьома за п'ять –
Он і чайник голосить,
Плюється окропом
І парою б'є.
Секунди цокочуть –
Я певен у тому,
Що мій візитер
Не запізниться – ні:
Уже на підході...
Уже біля дому...
Чи той, кому винен,
Чи той, хто мені...
Хтось мусить прийти,
Та дістала загадка:
Надій нетривких
На поталу не дам.
Тарельцями вкрию
Обидва горнятка.
Чай – древній і мудрий –
Хай думає сам...

М. М.

Ти ж день, а я тиждень –
Ми різноминуці.
Зворожимо вічність
На кавовій гущі.
Ключі підберемо
До хмар і до скрипок.
Прочинимо небо –
Нехай і зі скрипом.
Чи перше, чи сьоме –
Яка нам різниця...
Один у нас кучер,
Одна колісниця:
Обіймемось, рушим –
Полинем, полинем...
Ти ж день, а я тиждень,
Все решта – хвилини.

ТІЙ, ЩО САМА

О. С.

Чай без цукру і світла.
І сніг іде навпаки.
Ти заплющуєш очі,
Бо їм волого в безсонні.
Відьми в'ються на мітлах,
Постукують у шибки.
Порожніє горнятко,
Та все ще пече в долоні.
Вдень зими не побачиш –
Її і немає вдень.
Тільки зараз хурделить
У мозку примарний лютий...
А його намаяч лиш:
І вже ніхто не прийде.
У таку завірюху
Людей не уміє бути...
Що не карта – то кара.
Не спиш, але сниться це.
Відьми в'ються на мітлах
І шкірять роти запалі.
Хто король твоїх Тáро?
Розмите його лице.
У таку завірюху
Усі королі в опалі.
Ти цю ніч не спророчиш:
Минеться, але коли?
Не засмикнеш фіранку,
Бо шибка, як світ, розквітла...
Спи чи як собі хочеш,
А свічку – ні, не пали.
У таку завірюху
До чаю не треба світла.

Примари зим – омана зорова.
Ви, юна міс, до білого охочі –
Зішкрябуєте з аркуша слова,
Із чистого читаете, аж очі
Очікувана крига залива,
І вітер хилита садиби отчі,
І сніг росте із ґрунту, мов трава.
Та сонце сон, і сніг, і очі точить...
Ви ще жива, ледь-ледь, але жива –
Ви чуєте, як коники сюркочуть...
У Вашім краї саме йдуть жнива...

М. М.

Нема трамваю, а блукати – гріх.
Уже ладнає міх святий Микола.
Ковтаєм сніг і любимо усіх,
Мабуть, тому, що мало їх навколо.
Відводять очі пізні шофери.
То гра у них: “Зупинений – не воїн”.
Таксі не ловиться уже годин зо три,
Мабуть, тому, що нас занадто двоє...

Відцвіли у дорогу яблуні,
Тверезіє земля упоєна...
Як не вкриє чола єдваб мені,
То повернуся в лику воїна.
Тільки ж очі мої утомлені,
І туманні вони, мов Англії, –
Як прийде мій час, Anno Domini,
То шукай мене в сонмі ангелів.
А листа надішлю з клейнодами,
В'яззю-крівцею в нім каракулі...
Що відпишеш – пускай за водами:
“До зголошення. Графу Дракулі”...

Я був темний, як сніг навесні.
Я лежав при дорозі, як він.
І зіниці чийсь навісні
На околиці гоїдали дзвін.
Хтось невидимий шляхом ішов.
Хтось підошвами гладив шлях.
Осипалося зоряне шоу,
Іскрометне, як ясний шляк.
І була далечінь туга.
І луна була до і від...
І крізь мене пройшла нога,
В чорноз'ємі лишивши слід...

БІЛЕ З ВІДТІНКАМИ

БІЛЧИН ЛІС

Мете – аж не видно снігу.
А треба ж кудись дивитись.
У себе не можна – страшно.
Бо що, як замерзнеш, п'яний...
Проб'ють на ялині дзвони.
Приступить нага шинкарка.
Подасть “на коня” чарчину
(На чорного – щоб розгледів)...
Він онде гребе копитом.
У нього вогонь із ніздрів.
А дівка в зіницях в'язне –
Відмовитися не личить.
Бо ж каже, що ти красивий.
Що хоче дитя від тебе.
Що кінь чекати не любить.
Що звідси одна дорога.
Ти приймеш у неї чарку,
Зітхнеш і об стовбур хряснеш:
“Оце, молода, на щастя,
Бо щастя ніде не зайве...”
І пирсне у тобі сонце.
І сніг потече з-під шапки.
І горло зведе похміллям.
І гавкіт заліпить вуха.
То казяться пси мисливі,
Що білку нюшкують настом:
Не втямлять, що білка стислась
І в злотім сидить горішку...

СМЕРТНИК

Татю безумний,
чий вишкір страшний охороні,
Можеш сміятись –
вони не прийдуть тебе бити.
Крапель пунктири,
нанизані на павутиння,
Звук поглинають,
тому в голові твоїй тихо.
Вуглик у пальцях,
сира штукатурка – графіті,
Плісняві фрески у храмі,
з якого над ранок
Вийдеш у двір,
де тебе розстріляють утретє...
Ти не боїшся, бо знаєш,
що чверть пополудні
Станеш дитиною
десь у Старім Орлеані.
Їм про це скаже твій ангел,
і ті, що стріляли,
Очі потуплять –
їм соромно буде за кулі...

ТРАНСПОРТНА СОНАТА

А ті, що багаті,
Щоб тільки не плакати вдома,
Сідлають автівки,
Або літаки сідлають...
Хто знаки шанує дорожні
І знаки небесні,
Той, може, й повернеться з вірію...
Може, й повернеться...

Бідніші – ошадливі:
Є що втрачати біднішим...
Сумирно тісняться
В дешевих трамваях бажань
І нишком собі поїдають
Щасливі талончики...
Немов невтямки їм,
Що вигадав цю заморочку
Якийсь хитромудрий кондуктор,
Аби пасажири
Бадьоро і справно
Оплачували проїзд...

Безгрішним халява – не гріх.
Жебраки ходять пішки.
І, просячи дріб'язку,
Кожен із них сподівається,
Що якимось між інших щедрот
У долоню простягнуту
Потрапить безцінний,
Придатний до вжитку, квиток –
Якщо не на сьоме,
То хоч на яке-небудь Небо...

Знай (а краще не знай),
Що глибоко в тобі
Горить дерево.
Той вогонь – непекучий,
Та й дерево – неопалиме...
Тільки тіло вночі
Зсередини все світиться, світиться...
Я – старезний солдат,
Що не звук дивуватись нічому.
І, напевно, тому
Запитати не зважився досі:
Як душі твоїй втомленій
Спитьсся при повному світлі?..

КОТЯЧИЙ НЕВРОЗ

Не торкатись до штори хвостом.
Язиком – до сметани.
Але марно і це,
Коли місяць затопить кімнату...
Розгойдає її,
Аж з годинника випурхне пташка...
Запарує підлога
І стане тобі небезпечна.
Ти відчуєш, як тупляться кігті, –
Негайно гостри їх.
Тільки добре пильнуй,
Бо зав'язнуть у ніжці серванта.
І тоді не втечеш
Від великої злої щуриці,
Що чатує на здобич,
Засівши у надрах дзеркальних...
А тамтешній близнюк твій
Нітрохи її не боїться,
І тобі він – не ворог,
Хоч любить тебе подражнити
Від німої нудьги,
Що в дитинстві з тобою не грався,
Бо помер, ще незрячим,
Одразу ж, як ти народився...

ДИВАЦЬКА СОНАТА

Щоранку
Одягав полотняну сорочку,
Смажив картоплю
На олійних фарбах,
Хоч найбільше любив шашлики
Під хороший розчинник.
Та нанизувати м'ясо на пензель –
Доволі марудне заняття,
Тож він дозволяв собі розкіш
Лише по неділях.
У дружньому колі
Його прозвали Художник,
А він не перечив,
Хоч зовсім не вмів малювати,
І все здогадатись боявся,
Що був ним
Насправді...

NOTA BENE

Написати проект
І, на ангельську текст переклавши,
Надіслати на розгляд
Правління Небесного Фонду...
Хай три підписи ствердні,
А може, один – триєдиний,
Буде явлено Звідти
На чистому аркуші неба.
І посиплеться манна.
Чи дощ – оживе і піде.
Все ще збудеться, хлопче, –
Трави тобі стане на виріст.
Справні всі механізми.
І справжня – не спека, а спрага.
Просто стиглі планети
Справляють парад у зіницях.
Просто скелі незрушні,
Якщо ти гукаєш не їх...

ДВА ОПІВНАВІРШІ

...Всі у мене вдома.
Лиш мене бракує.
Я б давно вернувся,
Та забув адресу...

...Холодно.
Дуже холодно.
Вересень, а так холодно.
Дай ім'я мені, хмарна Вічності,
Доки я ще не став Тобою...

ПОЛОВИНА П'ЯТОЇ

ДРАКОН

Залишивши від тиші руїни,
Розколовши тяжіння граніт,
Я, востаннє народжений з піни,
Підіймаю себе у політ.
Крилам – крити нью-йорки й камчатки.
Хижо сяяти іклам моїм...
Є у світу чотири початки.
Є у світу чотири краї...
Вже зібралися в рій блискавиці.
Липнуть спалахи вам до зіниць.
От і все, мої судді і вбивці,
Не соромтеся: падайте ниць...

Дві зорі, пурпурові й пінні.
Зліва – захід, а справа – схід.
Достигає на віях іній, –
Значить, я вже напав на слід.
Та ревуть сопілки циклопів,
Шаленіє свята гроза...
Нереїда, душа потопів,
У кипучій воді щеза...
Надто пізно тебе шукати.
Надто пізно гукати всіх.
Спочивають на дні фрегати.
Вислизає земля з-під ніг.
Ще півмиті і – вітер Бора
Скрутить вир водяних пожеж...
Я останній. Все інше – море.
Зліва – захід. І справа – теж.

А сьогодні всю ніч не спати вам
І чекати ранкових шпальт.
Смолоскипи чадять і скапують
Просто з космосу на асфальт.
Та двірник розгребе лопатою
Білий попіл п'їтьми – і вже
В небесах половина п'ятої
За годинником Фаберже...

Це я, королево. Пізнали? Той самий.
Та ні, то не погляд, то місяць пече....
Я нині востаннє. Я нині – за Вами.
Один поцілунок – не в губи, в плече.
Ви плачете? Плачте. Ви юна. Ви перша.
Ви хочете світла і нігтів моїх.
Іще два цілунки – не в губи, у перса...
Надворі вже вічність. Там падає сніг.
Ні-ні, не перечте. Я про́шу. Я мушу.
Вам добре? Вам добре. Так буде завжди.
На ранок вбіжить коронований муж Ваш.
І вронить на килими чашу води...

Ти так хотіла бачити смереки...

Леся Українка

Полетимо. Ходім, мала, ходім...
Полетимо. Не все ж у світі тлінне.
Сьогодні неб не менше, аніж сім,
І нам уже не всидіти у стінах...
Полетимо. У білу круговерть.
Ти ж так колись хотіла політати.
На очі, повні подиву ущерть,
Насуне місяць шапку хмар вухату ...
Твої смереки стануть на рядно
І освятяться інеєвим блиском...
А щастя (не інакше, як воно) –
То вперше їх побачити так близько...

ДВАДЦЯТЬ КРАПЕЛЬ ВАЛЕРІЇ

Вільному художникові Ігореві Герусу

Повісь у кімнаті
її кароокий портрет.
Провітри кімнату
на тисячу років вперед.
Плиту запали
від статичного струму долонь
І чайник пузатий
постав на зелений вогонь.
Коли закипить,
то вона неодмінно прийде.
Не ангел, не відьма –
бо ще не літала ніде.
Волосся розпустить
і лишиться в тебе на чай.
Дай цукру до сма́ку,
лише окомір не втрачай.
Засмаж їй яєчню
і бутер на брод намасти,
Намисли їй крила –
почнуть похвилинно рости.
Лиш сіль не просипли,
вона так нагадує ртуть.
Мітли не показуй –
окрилені хат не метуть.
Чудний, хто не чує.
Та в чуда окремих закон.

Натягне балетки,
жбурне чобітки на балкон.
Ледь ступить на килим –
і руна його, мов трава,
Сахнуться урозсип
від вітру, що штори зрива.
Обачний, хто бачить.
Пробачиш йому, а тому
Прихилиш коліно,
іскристу зав'яжеш тасьму.
Завихриться танець,
здіймуться туніки краї...
Цей хвостик із бантом –
вінець до бароко її...

МУДРЕ, КИТАЙСЬКЕ

Сильця – то засіб для лову зайців.
Коли здобич упіймано – їх викидають.
Свій Дао читайте по лівій руці.
І слухайте далі...
Сильця для істини – то слова.
Коли впіймано істину... Так, панове...
Теорія вбивча, а втім не нова –
Ніщо не ново.
Коли відгримить красномовства бум,
Питання лотосом зійде перед вами:
О де ж той мудрець, що нарешті забув,
Як мислять словами?

М. М.

Цоки-цоки, білий сніг...
Сутінь горобина.
Дайте вершнику нічліг.
А коневі сіна.
В нікуди – ізвідкілясь
Кінь рахує версти.
– Хто ти, хлопче, може, князь?
Доки маю вéзти?
Втома кидає аркан.
Пре ненастя в наступ.
Може, князь я, може, хан –
Не чекають нас тут.
На долоні – далина,
На червоній – сива.
І така з криниць луна –
Дихати несила.
Наведéмо в душах лад.
Сьорбнемо із відер.
Буде й вершнику – “Віват!”,
І коневі – вітер...

САМОЗВАНЕЦЬ INCOGNITO

Повню виглядів у вікні,
А себе у дзеркалі – ні.
То мана, і вона мина.
Прокидаєшся – аж весна!
Високосна, як Божий світ,
Великодня, як вербин цвіт.
Хтось міста палив, хтось – мости,
Хтось – листи, та не ти, не ти...
Тож візьми цю весну собі:
Хоч по скибці роздай юрбі,
Хоч у чарки розлий по сто –
Не осудить тебе ніхто.
Ти приватний власник весни.
І немає у тім вини.
Ти в законі, бо ж не украв.
Ти причетний до росту трав.
Це навіки. Це по житті.
І за це не дають статті...
Хтось пощипує струнний ряд.
Ви знайомі? Авжеж. Навряд...
Лиш двірник, що асфальт шкребе,
Пам'ятає, як звать тебе...

ДІОНІСІЇ

ІДИЛІЯ

Ранки ще неповнолітні.
Ти і сам без бороди.
Розсортуй вітри по літру,
Щоб озон перебродив.
Подих – подив. Ґанок, сходи.
Із трави жуками дме.
Медитуй лицем до сходу,
З Богом грай у буриме.
Трохи тьмарять досконалість
Хижі наміри джмеля:
– Не здавав на мед аналіз?
Приготуйся – вуаля...

ГОНЧАР І СТАРІСТЬ

А як відлетять лелеченьки,
То вже і час уродин.
Ти випестиш собі глечика,
Котрий над усі – один.
По вінця наллеш і дочиста
Осушиш на честь рідні,
І в п'янім шалу від почестей
Розгатиш його в дрібні...
І здвигнеш плічми похилими,
Забувши своє ім'я,
І друзки збереш на килимі:
Вони – покута твоя.
Посій їх тепер долиною
І мучся собі дурним:
Що глечик зробити глиною –
То важче, ніж глину ним...

ІЗ СЕРВЕТКОВОЇ ЛІРИКИ

КЛАПОТЬ І

Тут рай для пацючків –
а ви їх боїтеся.
Підземна (неземна)
кав'ярня без вікна.
Не істина, лишень
смішна потворка Нессі
Плюскочеться на дні
у келиху вина.
А блики нетривкі,
а тіні все густіші...
За мене не платіть,
бо Ви і так сумна.
Поети всіх віків
мої писали вірші –
Я нині п'ю в кредит
на їхні імена...

КЛАПОТЬ ІІ

А ми з тобою – нерозлипкава.
Тому й барвумен до нас ласкава.
Тобі розчинну, мені в зернятках.
І неодмінно – в одне горнятко...

КЛАПОТЬ ІІІ

Силуети в барній млі.
Силуети.
Розпишися на столі,
Що поет ти...
Нависають небеса
Тютюнові.
Не роз'їсть очей роса
Казанові.
І блаженна в надрах чар
Чар-водиця.
Маєш пити, хлопче, дар
І не впиться.
Юні панни по кутках...
Їх аж стільки!
А найкраща та, яка
Біля стійки.
Ти залишишся стійким
(До спокуси).
Зробиш два чи три ковтки
І закусиш...

САТИРИКОН

Сергієві Пантюкові

А по четвертім дні антистерій
Такий бурлеск у животі в сатира!..
Присох язик. Гірчить трава пустирна,
Що німфи наскубли на пустирі.
Волосся їх і пальців їх тепло,
Весна і невагомість у природі –
А паліндром повзе по стравоході
І винним потом зрошує чоло.
Забув слова, а то би щось повів,
Та з горла хрип, і тхне – хоч рот заклейте.
Лиш крутиться мелодія для флейти
У хмарами повитій голові.
Щораз по траєкторії кривій
Старий до ближніх кущиків курсує,
Бо ж якось це при німфах не пасує...
А ті клопочуть, варять деревій...
Доклигав, заचाївся в споришах.
Тримайте, панни, кулачки за друга –
Хай булькання гряде і рик натуги!
Так туги позбувається душа...
Звільнився. Розпогодилось в умі.
На голос флейти, на своїх (!) копитах
Той, хто утне ще Вакха перепити,
Із кущиків вертається у міф...

ЕНЕЙ

В білій музиці тісно парам –
У цілунках шукають слів.
Павутиння на стелі бару
Рід Арахни сім років плів.
Дідо глипа посоловіло:
Геть упився – в зіницях блуд...
“Де друзяки мої, Сивілло?
Всі у пеклі, а я ще тут...”
Вщухне й вуса столом простелить.
Не збиткуйтеся над старим –
То в осанну йому на стелі
Павуки заснували Рим.

Курличте, курличте, човни крутодзьобі,
Занурюйте весла в зелений туман.
Як сонце зійде, то в людинній подобі,
А все, що не сонце, – оптичний обман.
Зморила веслярників далеч похмура...
Якби не поснули, узріти могли б
Амурчиків диких у хвилях Амура,
Що, тонучи, стріли пускають у риб...

АЛГОРИТМІЯ

Зарізав хліб.
Тарілка – гріб.
Відзначив нині
Дев'ять діб.
Уже й ножа
Взяла іржа –
Усім запоям
Є межа.

ЯБЛУНЕВИЙ АПОКАЛІПСИС

ЯБЛУНЕВИЙ АПОКАЛІПСИС

Небесні ґрунти неорані,
А блискавок білі корені
Просвічують крізь пласти.
Не всі ще гріхи відпущено,
Дерева з'юрмились пущами –
Тепер не пора цвісти.
Що цвітом було – розметано,
Бездня кишить кометами...
Устояти б на краю...
Гра гуркоту і пересвіту
Стрясає основи Всесвіту:
Вирує гроза в раю.
О ви, позахмарні яблуні,
У квітні Ярилом зваблені,
Вертайте в земні сади.
І тому, кому ви жони ще,
У муках, волоссям жовкнути,
Родіть золоті плоди...

Повня і повінь. Квилить чортівня.
Каурій спить – прокинеться у милі.
Горлає ворон на церковнім шпилі.
Тож зачиняйтесь і чекайте дня.
У третій хаті за спітнілим склом
Стара вдова, когось впізнавши, блідне –
Навпомацки мерці шукають рідних
І по дворах розходяться селом.
А десь насизо стигне у печі
Залізне серце Сейпентел Ілонки.
Тож звідти студенить, як з ополонки,
І гріються гіркою паничі...

ЗВІР

Білий дим над його печерою.
А при вході – чортополох.
Він вечеряє. Він вечеряє.
Він не знає, що він вже здох...
А в очах його тісно блискіткам,
Коли спрага бере своє, –
Адже небо до нього близько так!
Як озера, з яких він п'є...
Понад прірвами землю міряє,
Заростають його сліди...
Він ніколи не знав, що звіром є, –
Тож не вміє іти Туди...

АНТИКА

Засмагли ахейці ідуть на війну –
Ніколи не рано вмерти.
Волосся Сократа росте в глибину,
Та гірше, якщо Гомер ти...
Забродить в зіницях клінічна пітьма.
Молись на вулканні жерла.
Бо що, як прозрієш, а світу й нема? –
Увесь катаракта зжерла...

ДВОЄ

Йшов по воді, не тонув, тільки човгав підошвами.
Він би поплив, та не вмів, і тому ішов.
Спека була, і човни розсихались дóшками.
Риби хвостами торкались його підошов.
Спека була. Там буває вона і в березні.
Важко за сонцем хвилинам тримати лік.
І вурдалак, задихаючись, біг по березі.
Біг і кричав, аби Ти озирнувся вбік.
Тільки слідів на текучій воді не лишається.
П'яні рибалки човнами загрузли в брід.
Був там сліпий. Він казав, що йому ввижається
Постать прозора, що йде по ріці на схід.
Той, що не Ти, очманілий від криків півнячих,
Бився на хвилях, та тіло не йшло під них.
Жовк і хрипів, і вони угинались, пінячись.
Він би догнав, але Ти вже за обрій зник.
“Зле мені, Господи. Зле мені, зле мені, зле мені...
Шерсть вигасає, і сльози мої руді.
Я ж той останній із мудрого Твого племені,
Хто, як і ти, не уміє тонути в воді...”

ПРОЩЕННЯ КАЇНА

Скавчать вівчарки, а день гряде.
Нема від казусів запоруки –
Два лейтенанти НКВД
Своєму третьому крутять руки.
Сигнал тривоги на всі пости.
Дроти заслабли на брак напруги.
Сто сорок другого – відпустив...
“Бо він не винен – Сто сорок другий!”
Ще без кайданок ведуть у штаб.
Повстале сонце – загальним фоном.
У “Біломор” забиває драп
Тверезоокий майор Сафонов:
Зайдеться кашлем – не вкурить вість
І сформулює питання матом.
І той, розгублений, відповість:
“Хіба я сторож своєму брату?..”

ВЕЧЕРЯ

Іванові Козаченку

Кіт кричить немов дитина –
Опівніччя очі коле.
Світ замкніть на сім печатей,
Увімкніть сердець биття.
Чи то сніг, чи скатертина
Сповива простори столу.
Край півлітри непочатий –
Батьківщина забуття...
Трохи меду, трохи сиру –
На закуску все згодиться.
Перетравиться отрута,
Профільтрується базар.
Хто спізнив – заходь із миром,
Чоловік ти, звір чи птиця,
Ось прийми штрафну спокуту –
Чашу щезників-хозар.
Диха жаром паляниця.
Це моє, твоє і наше.
Кришталем і алкоголем
Дмуть вітри на три версти.
При свічах блідіші лиця.
Всім нам, браття, трохи страшно –
По дахах блукає Голем.
Та йому не увійти...

БЕЗКОШТОВНИЙ ПРОЇЗД, АБО МІСТЕРІЯ ПІДЗЕМКИ

Чи маєш кашкет з відзнакою
Чи ти – лиш вуличний шкет,
Проходьте за так, без “дякую”:
Не спинить вас турнікет.
Тунелями натойбічними
Прошито нутро метро...
Тож будьте взаємовічними,
А значить, забудьте про
Заникану в надрах кратера,
Вмуровану в мармури
Кінцеву без ескалатора
На ймення “Тартарари”...
Ридає жебрак на милицях –
Зібрав на хліб, та дарма:
Зійти на “Вокзальній” милився,
А тут проміжних нема...

ДЕМІУРГІЯ

Це моя найдовша dolce vita.
А цигарок в пачці – тільки дві.
Музика пронизлива, мов вітер
У кишенях та у голові.
Сонним вікнам підійму повіки:
Їм належно бачити зорю.
Світ – порожній, але вже великий.
Я сьогодні звірів сотворю.
Ще один бичок – заначка з нички,
Вогкий, наче зло ним почалось.
Клац – і бог моєї запальнички
Помирає: адже мусить хтось...

Стали вітри вихристими.
Сходять собаки злістю –
П'єш, а хлопчак розхристаний
Мчить до корчми із вістю.
Все ти спустив до таляра,
Речі позбавив значень...
– Дядечку, пане Маляре!
Ваша ікона плаче...

АПОКАЛІПСИС-2

Розходяться води колами –
Русалки виходять голими
У світ, де законам полум'я
Належить пріоритет.
Он поліс – в диму і містиці.
Я точно знаю, що місто це
Впаде, коли сонце з місяцем
Зустрінуться тет-а-тет.
Он древніх печер служителі –
Ступають полями житніми,
Вдають, що святі, а жити їм
Три ра́зи по три разі...
Посвячені і причащені,
Утомлені і пропащі ви –
Розлито буття на чаші дві:
Гойдаються терези.
І коні летять без вершників.
Сюжети ще не завершені –
Усі, хто не вмерли першими,
Знайдуть собі ворогів...
А тіні йдуть пілігримами:
Зупиниш їх – стануть зримими...
“А звідки ви, браття?” – “З Риму ми...” –
“То з миром вам, дорогі...”

ПІСНЯ РИБАРЯ

Ріко висока, будь мені зелена.
А як не вмієш – будь мені сумна,
Допоки, мерехтлива і смолена,
Живе у тобі тінь мого човна.
Сльозяться очі – крига в них покресла.
Впізнайся в їхніх надрах, глибино.
Хмільні від тебе, сохнуть мої весла –
Ти дихаєш, як дихає вино...
Ріко моя, не клич сестрою Лету.
Ріко моя, верни ім'я мені,
Що я його стебельцем очерету,
Безумний, написав на бистрині.

СВАТАННЯ ДО КНЯЖНИ, АБО ПОЦІЛЯННЯ В ЯБЛУКО

Це яблуко у кучерях її,
Що пострілу чекає, мов цілунку,
В півтемній залі сяятиме лунко,
Аж поки діамантові рої
Не опоядуть лучникові очі.
І він примружить ліве. І воно
Сльозу народить, теплу, мов на прощі,
Де він уперше скуштував вино,
Коли іще не вмів тримати лука,
Коли хворів від кожного дощу
І кінь його ще тілом не відчув
Ані нагайки, ані закаблука.
Стріла уже брунькується у лет.
Її за пагін втримати все важче.
І наречена стисне амулет,
І яблуко, червоне, бо пропаще,
Спітніє густо краплями роси,
Засвідчивши наближення світання...
І в трьох служниць затихне за гортанню
Таке доречне: “Господи, спаси...”
Цей постріл вийде надто затяжним.
Це яблуко впаде, зійде полуда.
Стріла у грудях юної княжни
Коріння пустить, а цвісти – не буде...

ПЕРЕДЧУТТЯ ІТАКИ

Спішать квартали – і нема кінця їм.
Це шлях від пункту А до пункту Б,
Де гейші з непокритими серцями
В очах твоїх знаходять не себе.
Бо глибшають і піняться зіниці –
В них кануть стрибуни з мостів і веж...
Ти, мов павук, з усіх світів по нитці
Сотаєш душу і стіжком плетеш.
Грипозний смерч в повітрі й Інтернеті.
Хто на твої послання відповість?
Ще сто віків кружляти цій планеті
Довкіл кілочка, що зоветься вісь.
Ще сто віків в чеканні чи на чатах
Тінь Пенелопи не опустить вій.
А Прорізна впадатиме в Хрещатик
В стрімкій несудноплавності своїй.
Ростуть із ребер риби, звірі, люди.
Ще не зачаті тільки кораблі.
Як є Суддя, то суду нам не буде,
Допоки сонце висне на стеблі.
На падолист вчинятиме атаки
Старий двірник, світанку аватар...
А ти ітимеш, і така Ітака
Тобі світити буде з-поза хмар...

Книга
ПОГОДА ДЛЯ НЕКУРЦІВ

NEVICATA

NEVICATA ДЛЯ ДЖУЛІЇ

Ю. Г.

На снігопад уже
Давно нема квітків.
Та нині нам щастить,
Тож, голови задерши,
Принишклі стоїмо
На шоу всіх віків,
Що завше на Землі
Виконується вперше.
І, ділячи на два
Замерзлий шоколад,
Ти знаєш геть усе
На завидки сократам:
Що я – хороший і
Що слово “снігопад”
В італіях чудних
Шепочуть “невіката”...
А “неве” все летить –
Солодкий, мов кутя,
І ввечері, коли
Залишишся одна ти,
Утвердишся в знанні
Про нежить і життя –
Бо ти ще замала,
Аби чогось не знати.
У сні твої з еллад
Прийде юнак-Сократ –
Патлатий, наче я,
З очима мого ж типу:
“Італія – це що?
А що це – снігопад?
А як твоє ім’я? –
Ти схожа на Ксантиппу...”

ДИЛІЖАНС

Ми маєм час, коли немає часу.
Та на своїх дійде уже не всяк.
Ти візника гукнеш захриплим басом,
Аби по місту розвезти друзяк.
А п'яний завжди влізе у халепу...
Ось пам'ять заливає береги:
Глянь – ти не містом їдеш, а по степу,
І в почиті твоєму – вороги...
Повітря згусло – видихнути годі...
Б'є в мозок і зціляє, мов бальзам.
Минувся степ. І вороги відходять...
Ти знов, Шевченку, зостаєшся сам...

В цих вікнах крига, а не скло...
Сюжет морозяного знімку:
Як світ народжувався взимку,
Коли із космосу мело...
Світлинка надто нечітка,
І знов хтось дивний, давній віком,
Стоїть весь вечір біля вікон
І, не постукавши, зника...

ТА, ЩО ПОРУЧ

Коли ми улягаємось удвох,
Дрімоту роздираючи на клаптики, –
Всміхаючись, цигарку гасить Бог
І кидає бичок на дно галактики.
Ми дихаємо з нею в унісон,
Та тхне мій подих тютюном і брагою:
Тому вона вовтузиться і сон
На себе, наче ковдру, перетягує...

А ти все не з'являєшся, Маріє...
А тут ні верби не ростуть, ні злаки...
Коли пустеля осіда на вії,
Верблюди й люди знову бачать знаки:
То міражі – і траси, і готелі...
Єдине, не подібне на оману, –
Летючий кущ Перекотипустелі,
Що манить до Великого туману...
Де вже не вразять крики мандрагори,
Де не осліплять танці саламандри.
Там начебто народжуються гори...
Там начебто завершуються мандри...

НАВІГАТОР

Якщо дуже швидко жити,
То час потече назад...
Лиш не засинай, пілоте...
Лише не втрачай свідомості...
Ось бачиш: туман минається.
Радарний контакт відновлено.
І рація – чуєш – кашляє,
І матом ефіри повняться...
Ну що тобі – як заціпило?!.
Скажи їм як є! Скажи їм:
Що всі їхні карти – брешуть.
Що там, унизу, – не місто!..
А дикий скелястий берег,
Де мамонти лижуть сіль...

ПРИБЛУДНЕ

Вийшов час із годинника. І не вернувся.
Невідомої дати. О сьомій нуль сім.
Князем стелі й кутків і царем на стіну всю
Тут працює павук і вдоволений всім.
Водяник же, забивши на мокру роботу,
Хоч камлай – не клекоче у звивинах труб.
Вже в раю телефон. Он – без диску і дроту
Пилом, наче землею, припав його труп.
Що ти, ДOME! Пробач! Ти не винен нічим нам.
Нас не надто лякає пилюка й іржа.
Якщо хочеш – будь ласка, заводь задля чину
У стіні – барабашку чи в сінях – вужа.
Просто хочеться, ДOME, десь бути удома...
А що дах протікає, то й наші ж – давно...
Хай лиш духи воскреснуть. Прочуняють з коми.
Хай запирскає з крану залізне вино.
А в салют саламандрам, нікуди не щезлим,
Перейнявшись на мить шумовинням святим,
Зрине кавова лава із кратера джезви
На пустельні пейзажі електроплити...

У пістолі відсірів порох.
Кінь замилений від погонь.
Ти при ватрі сідаєш поруч
З Тим, хто дивиться на вогонь.
Кажеш: “Треба поради, діду...”
Кажеш: “Діду, у світі тьма...
Я далеке і ближнє звідав –
Там погано, де Вас нема!..”
Ти не перший прибув, юначе,
По жарину з Його долонь.
Він тебе розуміє наче...
Але ж дивиться на вогонь...
Хто спізнав одкровення плазми,
Хто століття пустив на дим,
Той ні з ким не буває разом,
Навіть з тим, хто при ватрі з ним.
Так ведеться, і що вже вдієш –
Він безмовний, мов на посту.
Повертайся у безнадію.
Повертайся у суєту.
Будуть будні і ніч озима,
Напівістина снів тяжка....
Всі б ти відповіді отримав,
Якби їх у вогні шукав...

ПРОГНОЗ НА ВЧОРА

ПИСЕМНИЙ РАРИТЕТ

Цей літопис, мала, про ЛІТО.
Мало ЛІТО чимало літ.
Жив чернець – не від цього світу –
І лишив нам на пам'ять світ.
Раз у раз обертав він стилос:
Все, що бачено на віку,
З часом стислося і вмістилось
На кленовому, на листку...
Відпалала війна у червні,
Спопеливши себе дотла.
Наш чернець в таїні печерній
Записав, що вона була.
А у липні зійшов Небесний,
І трава крізь золу зросла:
Вір ченцеві – він свідок чесний:
Він торкався його крила.
Три врожаї вродили в серпні –
Не натішився з них чернець,
Написав, що десниця терпне...
Закарлючка... І все – кінець...
Дорікнути тобі не смію
Глухотою до змісту рун.
Певно, й сам я не розумію
Тих нотаток, що вів цвіркун.
ЛІТО старше від літописця,
Вже й воно пішло з помела.
Не ставай на шляху у листя.
Листя в Лету летить, мала...

НАТУРА

Сірим таким котярою
Прикинувшись для приколу,
Сквером, порослим тарою,
Никає бог Подолу...
А лавки обсіли п'яниці,
Просвітлені і понурі,
І незужитої п'ятниці –
Два вагони в натурі...

Взагалі ні про що не йдеться,
Але правильно буде й круто,
Якщо нині о шостій десять
Перетнуться наші маршрути...
Не зіб'ємось ми з курсу справи,
Не кидатимем слів на вітер:
Спершу – по п'ятдесят “СЛАВИ”,
А тоді – “АБСОЛЮТУ” літр...

МІСТЕРІЯ З ЖУКОМ

То святий Скарабей
Чи Стоніг неземної породи...
Він, учувши тебе,
Заповзе до твоєї господи.
Термінатор Терміт.
Його очі – упевнені й ласі.
Він химерний, мов міт,
Що мандрує по просторі й часі.
Богомол чи Тарган:
Він – із тих, хто крізь полум'я й воду...
В нього ріг-ятаган
І спинá у яскравих розводах.
Ти смілива, та страх
Ланцюгами скує твої м'язи...
То – Володар комах,
То зараза, що в ложе залазить.
Він – лапатий, мов сніг,
Він нікому не був односельцем.
Він устроить свій ріг
У твоє розкуйовджене серце...
Вже разів із мільйон
Від племен він приймав тебе в жертву.
Цар пустель Скорпіон...
Він живу тебе знає і мертву...
Двері ділять світи,
І прочиненість їхня зловісна.
Нерозважлива ти
Не замкнула їх нині зумисно...

Давно ягням світ народжено
І молоко небес густе,
А вівці щуляться стривожено,
Мов не для них трава росте.
Зле пастухові. Знає – винен їм,
Що після свят вже дев'ять днів
Літають понад полониною
Рогаті душі баранів.

ІНОХОДНЕ

За плечима рушниця
І граната при боці...
Доки люлька димиться,
Поганяй іноходця.
Всі шляхи перекрито.
Ти – абрек і нон-грата.
Лиш не кидай курити, –
Краще кидай гранату...

Голос надривний.
Чи вітер надсадний...
Дерево-привид –
Ось там, серед саду.
Зрубане вчора,
Найтонше, найвище.
Хоч і прозоре,
А має цвісти ще...
Дивляться менші.
І дивляться старші –
З дива завмерши,
Навколішки ставши...
Дерево-спалах,
Чи дерево-вибух.
З тих, що рубали,
Один лише вибіг...
– Знаєте, мамо,
Вмовляє Всевишній
Бути над нами
Княгинею вишню...
Райдужні смуги
Означили обрій –
Все буде вдруге,
І всім буде добре...

МІСЦЕ

Нині озеро знов безхмарне.
В ньому плавиться сонця мед.
Та намарно таки, намарно
Ви розставили свій намет...
На усяких я надивився:
Тих виводив, а інших – ні.
Дуже схожі вони були всі.
Безіменні і мовчазні...
Тут по ночах голосить слізно
Щось невидиме й неживе.
А вода ця густа й залізна,
І підкова по ній пливе...

Віриш у Завтра,
Забивши на глузд і на досвід,
Перевіряєш на мудрість
Безрідні цитати...
Хоч би щодня ти
Проводив за дослідом дослід –
Всім вже відомо,
Що Завтра не може настати...
Тим, хто удома,
І тим, хто завжди – подорожні...
Тим, хто з тобою,
І тим, хто з тобою не згодні...
Що їм сказати?..
Будильник стоїть на сторожі.
Спиш, прокидаєшся...
Бачиш: настало сьогодні...

MILITARY

І хто з ким за віщо – уже не згадати,
І не розрізнити своїх і чужих...
Ти знов помилився війною, солдате,
Та краще нікому про це не кажи...
Не квапся зривати нашивки й погони –
Настане кінець і твоїй боротьбі,
Коли, не помітивши втрати загону,
Захопиш фортецю – і здашся... Собі.

Ю. Г.

Осінь – сутінки року, а сутінки – осінь дня...
Просто сталась накладка, і більше нема фонтанів.
Ми вже не поспішаєм, говоримо навмання.
В нас попереду вічність, та ми на землі останні.
Вся двоякість від листя – що вогке, проте сухе,
Урочисте, мов ода – і зустрічам, і розлукам.
То глухі ми до неба, то небо до нас глухе.
Коли з'явиться Ангел, то світлом прийде – не звуком...
Голосних надто мало, а інших він не вимовля.
Але й жесту достатньо, щоб статися нині чуду...
І фонтани розкинуть прозоре своє гілля,
І, замерзши під північ, як верби скрипіти будуть...

ЗАМАЛЬОВКА ВОГКИМ ТЮТЮНОМ

Перекрито Хрещатик –
Хеловін чи інший холідей.
Вітер гасить цигарки:
Погода для некурців.
Неосвячені, сірі,
Голодні до наших сповідей,
Телефони в капузах
Маскуються під ченців.
Лиш бездомним відомо,
Що хмари пливуть в Салоніки.
А Салоніки звідси
Ще далі, ніж небуття.
Під земним гастрономом
Стоять марсіанські хроніки.
Чи то нежить їх мучить,
Чи запах передчуття.
Пані, посудомийко!
Ви всяких зелених бачили, –
Ці ледь-ледь зеленіші,
Ніж Гена і Фантомас.
В них очиці – лупаті
І зовсім якісь розпачливі...
Скиньте засув – пустіть їх!
Їм – палива. Їм – на Марс!
Нині всі нетутешні.
Між них я навряд чи видимий:
І слідів не лишаю,
І дихаю навпростець.

Вітер гасить цигарку,
Аби я душі не видимив.
Бо куди ж їй за димом? –
Нехай собі ще росте...
В час містерії міста
Зіщуляться тіні стін його –
Всі міста повнолітні
Бояться своїх забав.
Що непевне за змістом –
У тому найменше тлінного.
Тож кидати курити
Сьогодні – нас Боже збав...

Роман Скиба. Творче досьє

Народився 1970 у Львові. За освітою філолог (закінчив ЛДУ ім. І. Франка у 1992). Член НСПУ (з 1993).

Видання поезій: «Мене назвуть листопадом» («Укр. письменник», 1992); «Листопадом назвуть мене» та «Осінь на місяці, або Усміх

дракона» («Відродження», 1993); «Тінь сови» («Відродження», 1994); «Хвороба росту» (збірано-вибране; «Смолоскип», 1998); «Одіссея – 2000» («Сполом», 2002 та 2005); «П'ятизнак, або Життя і нежить» (збіране; «Апріорі», «Маузер», 2008).

Р. С. також є автором книжок для дітей – «Зайчик і дощик» («Ранок», 2006), «Кожному по скибці» («Апріорі», 2007), «Кольоровинки» («Грані-Т», 2008), «Рибне місце» («НК – Богдан», 2010), «Перевіршики» («НК – Богдан», 2010), «Зачіска для їжачка» («НК – Богдан», 2011), «Хтось із туману» («НК – Богдан», 2011), «Баламутинки» («Видавництво Старого Лева», 2011), «Із життя хитрих слів» («Laurus», 2013).

Нагороджений преміями Міжнародного конкурсу «Гранослов» (1991), конкурсу видавництва «Смолоскип» (1997), журналу для дітей «Соняшник» – «Найбільшій дитині 1998 року», «Благовіст» (1999), журналу «Кур'єр Кривбасу» (2000), арт-клубу «ОстаNNя барикада» та Чільної Української Молодіжної Мистецької Агенції «ЧУММА» – «Поету в Законі» (2002), фестивалю-конкурсу «Просто так» (2008), журналу для дітей «Ангелятко» – «Золота пірінка» (2011), фестивалю-конкурсу «Ватерлінія» (2013).

На додаток до літературного амплу відомий як організатор імпрез та головний редактор Богемного Вісника «Культреванш» (www.kultrevansh.com).